

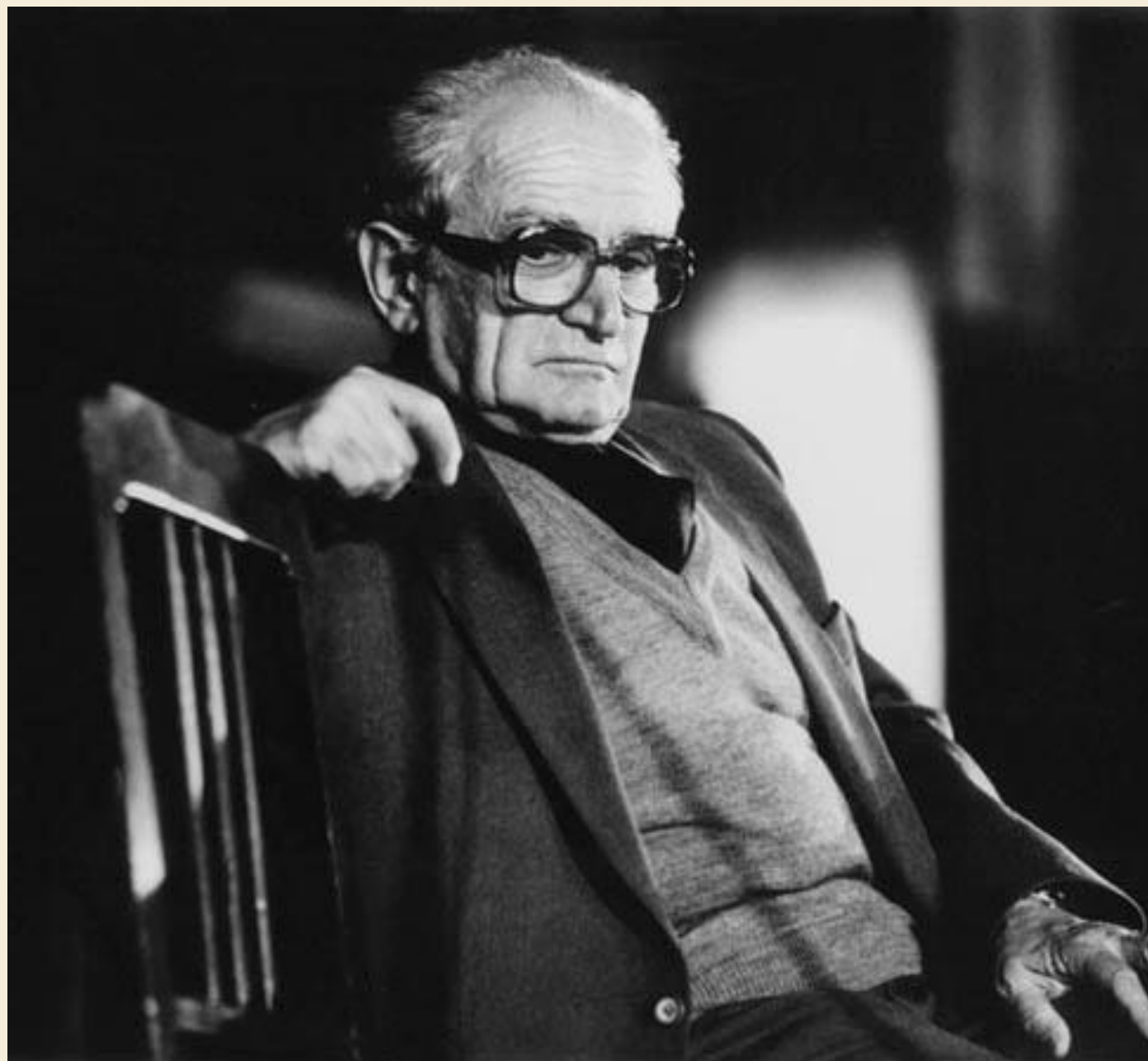
ДВА ЛИРИЧЕСКИ ОБРАЗА НА ПРИЯТЕЛСТВОТО: СХОДСТВА И КОНТРАСТИ

Мая Стойкова

Нов Български университет

III курс- Начална училищна
педагогика с чужд език

**ВАЛЕРИ
ПЕТРОВ
(1920 – 2014)**

**ЗЛАТИНА
БИЛЯРСКА
1935 - 1996**

КАЗВА СЕ ПРИЯТЕЛ ПРЪВ

КАЗВА СЕ „ПРИЯТЕЛ ПРЪВ“,
НО ЗАЩО Е ТОЙ ТАКЪВ?
ЗАТОВА, ЧЕ ПРЪВ ПОЛИТА
В ОГЪНЯ, ДА ТЕ СПАСИ;
ПРЪВ И БЕЗ ДА СЕ ЗАПИТА
ПРАВ ЛИ СИ, ИЛИ НЕ СИ;
ПРЪВ ЗА ТЕБ ЛЕДА ПРОЛАЗВА,
ПРЪВ ЗА ТЕБ ПРОЛИВА КРЪВ —
ЕТО ЗАТОВА СЕ КАЗВА,
ЧЕ ПРИЯТЕЛЯТ Е „ПРЪВ“!

*ВАЛЕРИ ПЕТРОВ – ИЗ „БЯЛА
ПРИКАЗКА“*

ПЕСЕН ЗА ПРИЯТЕЛСТВОТО

ПРИЯТЕЛСТВО МОЕ, КАКВО СИ?
НА ДВОРА БЕЗГРИЖНА ИГРА?
ОБЩ ПЪТ ПОД КРАЧЕТАТА БОСИ,
В ЛИВАДИТЕ ГЛЪЧКА СЪБРАЛ?

А МОЖЕ БИ ТИ СИ САМО
ЗАГРИЖЕНА ТОПЛА РЪКА,
НА МОЕТО СВЕДЕНО РАМО
ПОСТАВЕНА ПРОСТО ТАКА?...

КАКВО СИ, ПРИЯТЕЛСТВО МОЕ,
АЗ ТОЧНО ДА КАЖА НЕ ЗНАМ,
НО ЗНАЯ БЕЗ ТЕБЕ КАКВО Е —
ТОВА Е В СВЕТА ДА СИ САМ...

ЗЛАТИНА БИЛЯРСКА

ЖАНР

„Казва се приятел пръв“ на Валери Петров е част от приказка – текст в текста, който е тясно обвързан с повествованието за Ванчо и неговото коте и в същото време е отграничен чрез типа изказ и емоционалната сгъстеност.

„Песен за приятелството“ на Златина Билярска е самостоятелна поетическа творба, която дава израз на силно субективно възмущение.

Заглавията

ЗАГЛАВИЕТО „БЯЛА ПРИКАЗКА“ НА ТЕКСТА, В КОЙТО Е ПУБЛИКУВАНО СТИХОТВОРЕНИЕТО НА ВАЛЕРИ ПЕТРОВ, ИМА СИМВОЛНО ЗНАЧЕНИЕ. „БЯЛА“ СЕ СВЪРЗВА С ЧИСТОТАТА, НЕВИННОСТТА И ДОБРОТАТА – ПОДОБНО НА ИСТИНСКОТО ПРИЯТЕЛСТВО, НА КРАСИВИТЕ И БЕЗКОРИСТНИ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ БЛИЗКИ ХОРА.

ЗАГЛАВИЕТО „ПЕСЕН ЗА ПРИЯТЕЛСТВОТО“ НА ТВОРБАТА ОТ ЗЛАТИНА БИЛЯРСКА ПОДГОТВЯ ЗА СРЕЩА С ПОЕТИЧЕСКО ВЪЗПЯВАНЕ НА ТОПЛАТА БЛИЗОСТ И ПРИВЪРЗАНОСТ, С ЛИРИЧЕСКИТЕ ЕМОЦИИ РАДОСТ И ХАРМОНИЯ. ПРИЯТЕЛСТВОТО Е ОСМИСЛЕНО КАТО ИЗКЛЮЧИТЕЛНА ЧОВЕШКА ЦЕНОСТ.

Теми и проблеми

ПРОИЗВЕДЕНИЕТО НА ВАЛЕРИ ПЕТРОВ ПРОБЛЕМАТИЗИРА ПРИЯТЕЛСТВОТО – ИСТИНСКОТО ПРИЯТЕЛСТВО С ВИСОКА МОРАЛНА И ЕМОЦИОНАЛНА СТОЙНОСТ, КОЕТО ПОБЕЖДАВА ТРУДНОСТИТЕ И С ЧОВЕШКАТА СИ ТОПЛОТА КОНТРАСТИРА НА ЗИМНИЯ СТУД И САМОТАТА.

СТИХОТВОРЕНИЕТО НА ЗЛАТИНА БИЛЯРСКА СЪЩО ПРОБЛЕМАТИЗИРА ПРИЯТЕЛСТВОТО, ОСМИСЛЯЙКИ ГО КАТО ЕМОЦИОНАЛНА ОПОРА В ЖИВОТА. ТЪРСЕНЕТО НА ЧОВЕШКА БЛИЗОСТ, ПРИЯТЕЛСТВОТО СА ПРЕДСТАВЕНИ КАТО АЛТЕРНАТИВА НА САМОТАТА.

Лирически персонаж

В „КАЗВА СЕ ПРИЯТЕЛ ПРЪВ“ НА
ВАЛЕРИ ПЕТРОВ ЛИРИЧЕСКИЯТ
ГОВОРИТЕЛ НЕ СЕ САМОНАЗОВАВА,
А ИЗКАЗЪТ Е ВЪВ ВТОРО ЛИЦЕ –
ОБРЪЩЕНИЕ КЪМ ТИ. ТОВА
ПРИДАВА НА СТИХОТВОРЕНИЕТО
ДОВЕРИТЕЛНА СЪКРОВЕНОСТ.
ЛИРИЧЕСКИЯТ ГЕРОЙ Е
БЕЗГРАНИЧНО ВЕРНИЯТ ПРИЯТЕЛ.

В „ПЕСЕН ЗА ПРИЯТЕЛСТВОТО“ НА
ЗЛАТИНА БИЛЯРСКА ЛИРИЧЕСКИЯТ
ИЗКАЗ СЕ ВОДИ ОТ ЛИРИЧЕСКИЯ АЗ,
ПЪРВОЛИЧНИЯТ ИЗКАЗ Е ПО-
СУБЕКТИВЕН, С КОЕТО ТВОРБАТА
ОТЗВУЧАВА КАТО ИНТИМНО
СПОДЕЛЯНЕ НА ВАЖНА ЕМОЦИЯ И
РАЗМИСЪЛ.

Лирическа експресия

СТИХОТВОРЕНИЕТО НА ВАЛЕРИ ПЕТРОВ НОСИ СИЛНА ЛИРИЧЕСКА ЕМОЦИЯ, КОЯТО Е ДРАМАТИЧЕСКИ АКЦЕНТИРАНА ЧРЕЗ ОБРАЗИТЕ НА ЖЕРТВОГОТОВНОСТТА НА ЛИРИЧЕСКИЯ ГЕРОЙ, СПОСОБЕН ЗАРАДИ ПРИЯТЕЛСТВОТО ДА МИНЕ ПРЕЗ ЛЕД И ОГЪН, ДОРИ ДА ПРОЛЕЕ КРЪВТА СИ.

ЛИРИЧЕСКАТА ЕКСПРЕСИЯ В „ПЕСЕН ЗА ПРИЯТЕЛСТВОТО“ НА ЗЛАТИНА БИЛЯРСКА Е ПОСТИГНАТА ЧРЕЗ:

- емоционалната изповедност
- директното обръщание - („приятелство мое, какво си?“)
- реторичните въпроси
- контраста между „с теб“ и „без теб“ (щастие и самотата)

Ключови образи

В „КАЗВА СЕ ПРИЯТЕЛ ПРЪВ“ ОТ В. ПЕТРОВ

- *Приятелят, представен като идентичен на лирическото Ти, към което се обръща лирическият говорител*
- *Огънят и ледът – контрастни образи, символизиращи всеотдайността на приятеля*
- *Кръвта – символ на живота, но и на възможния риск, приет от приятеля за нещо естествено.*

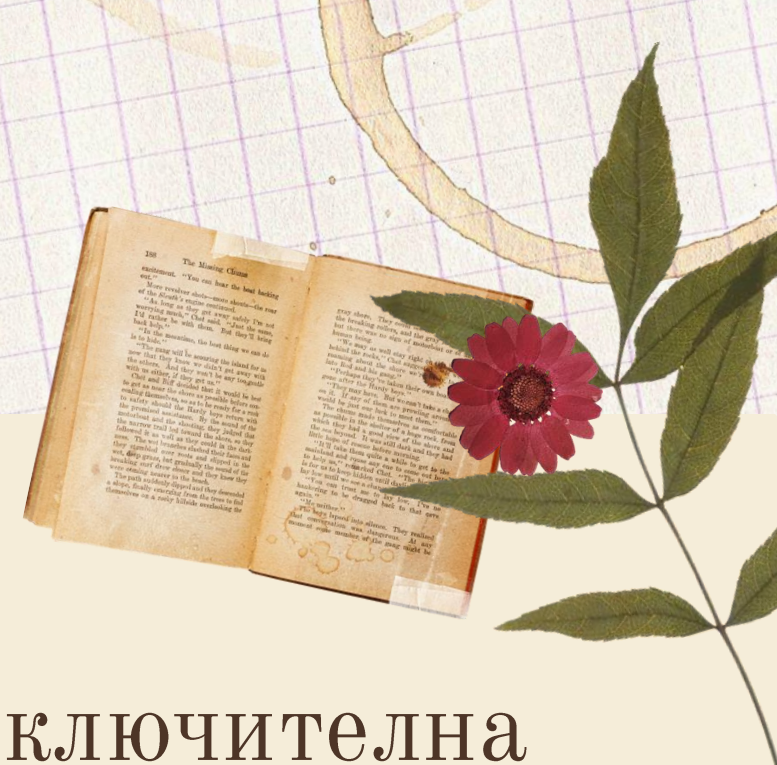
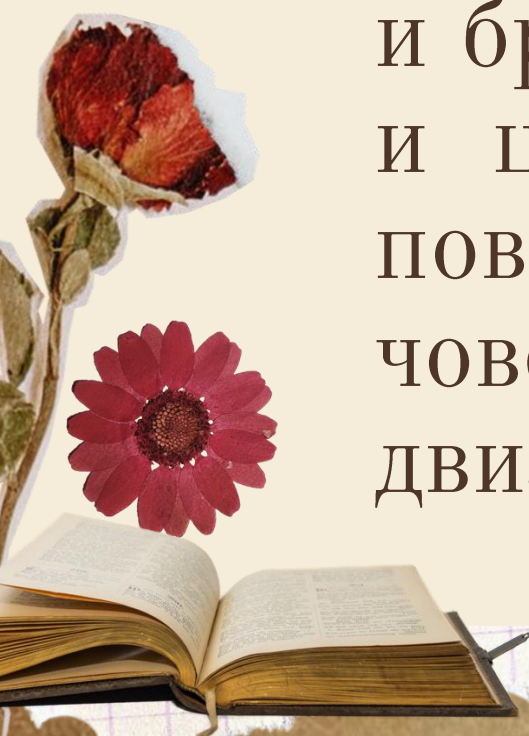
В „ПЕСЕН ЗА ПРИЯТЕЛСТВОТО“ ОТ ЗЛ. БИЛЯРСКА:

- *Приятелството като персонифициран герой*
- *Общият път – символ на неизменната близост в перспективата на динамиката*
- *Загрижената топла ръка – символ на подкрепата и емоционалната грижа*
- *Самотата като израз на болката при липса на приятелство*

ОБОБЩЕНИЕ

Двете творби имат еднакво послание: приятелството е изключителна ценност.

По времето, когато излизат двете произведения, българската литература за деца има други ценностни приоритети: партизанските борби, социалистическото строителство, „борбата за мир“, пионерското и бригадирското движение. Темата за приятелството не е табу, но не е и централна в контекста на социалистическия нормативизъм. Още повече, че и в двете стихотворения липсва образът на възрастния човек, който назидава и задава аксиологичната рамка, в която да се движат момичетата и момчетата

БЛАГОДАРЯ ЗА
ВНИМАНИЕТО!

